Number 47
Vietnamese - April 2026

Hiện tượng tảo lam nở hoa (tảo lục lam)

Cyanobacteria blooms (blue-green algae)

Hiện tượng tảo lam nở hoa là gì?

Hiện tượng vi khuẩn lam nở hoa đôi khi còn được gọi là tảo lục lam. Trên thực tế, vi khuẩn lam có thể nở hoa với nhiều màu sắc khác nhau, bao gồm xanh lam sáng, đỏ, nâu và xanh lá cây. Bạn có thể gặp vi khuẩn lam ở tất cả các loại vùng nước, nhưng chúng thường phát triển nhiều hơn ở vùng nước nông, nước chảy chậm hoặc nước tĩnh. Các vùng nước này bao gồm ao hồ, vùng đất ngập nước và bờ hồ, suối/kênh/rạch và sông nước ngọt.

Khi lượng vi khuẩn lam trong một vùng nước tăng lên, một khối đặc gọi là hiện tượng nở hoa sẽ hình thành. Tảo lam nở hoa là hiện tượng tự nhiên. Tuy nhiên, một số hoạt động của con người (như nông nghiệp hoặc hệ thống xử lý nước thải hoạt động kém hiệu quả) có thể làm tăng khả năng xảy ra hiện tượng tảo nở hoa.

Hiện tượng tảo lam nở hoa trông như thế nào và kéo dài bao lâu?

Một số loài hoa tảo có thể bao phủ một phần hoặc toàn bộ mặt nước. Chúng có thể đặc sệt, giống như súp. Không phải tất cả các loài hoa tảo đều dễ nhìn thấy được bằng mắt thường. Hoa tảo có thể nở trong nhiều ngày, nhiều tuần, nhiều tháng hoặc cả năm, và thậm chí có thể phát triển cả trong mùa đông khi nước bị tuyết phủ hoặc đã đóng băng. Điều quan trọng cần lưu ý là các chất độc do vi khuẩn lam thải ra có thể tồn tại trong nước rất lâu sau khi hiện tượng nở hoa kết thúc. Nếu bạn không biết chắc về chất lượng nước, hãy liên hệ với cơ quan y tế tại địa phương hoặc chính quyền địa phương.

Vi khuẩn lam có gây hại không?

Vi khuẩn lam có thể sản sinh ra một vài loại độc tố gây hại cho con người, vật nuôi hoặc gia súc.

Tôi có thể tiếp xúc với vi khuẩn lam theo cách nào?

Bạn có thể tiếp xúc với vi khuẩn lam khi:

- Nuốt phải nước bị nhiễm khuẩn
- Nước có hoa tảo tiếp xúc với da bạn
- Hít phải các giọt nước có chứa chất độc

Việc này có thể xảy ra khi bạn tham gia các hoạt động vui chơi giải trí như lội nước, bơi lội, chèo thuyền, trượt nước (waterskii), lướt phao trên nước (tubing), chèo thuyền kayak và chèo ván (paddleboard).

Bạn cũng có thể tiếp xúc khi ăn cá và động vật có vỏ được đánh bắt từ vùng nước bị nhiễm khuẩn. Trong thời kỳ tảo lam nở hoa, nước sẽ có vẻ nhớt/đặc sệt và cũng có thể bốc mùi khó chịu. Điều này khiến nhiều người không muốn uống nước hoặc chơi đùa trong vùng nước này. Tuy nhiên, một số người (chẳng hạn như trẻ nhỏ) có thể thiếu cẩn thận hoặc không nhận thức được những mối nguy hiểm.

Cần đặc biệt chú ý để đảm bảo trẻ sơ sinh và trẻ nhỏ không tiếp xúc với nước bị nhiễm vi khuẩn lam. Nguy cơ này đặc biệt cao đối với những trẻ uống sữa công thức được pha bằng nước bị nhiễm khuẩn. Việc đun sôi nước sẽ không loại bỏ được những độc tố do vi khuẩn lam sản sinh ra khỏi nước.

Việc tiếp xúc với vi khuẩn lam sẽ gây ra những triệu chứng gì?

Vi khuẩn lam có thể sản sinh ra một số loại độc tố. Một số loại có thể ảnh hưởng đến hệ thần kinh và hệ hô hấp, và các triệu chứng xuất hiện trong thời gian ngắn sau khi tiếp xúc. Một số loại độc tố khác ảnh hưởng đến gan, và phải sau nhiều ngày thì các triệu chứng mới xuất hiện.

Các triệu chứng khi một người hấp thụ độc tố từ vi khuẩn lam qua nước uống hoặc ăn động vật có vỏ có thể bao gồm đau đầu, buồn nôn, sốt, đau họng, chóng mặt, co thắt dạ dày, tiêu chảy, đau bụng, nôn mửa, tê liệt, mất cảm giác, tiết nước bọt, buồn ngủ, rối loạn ngôn ngữ, đau cơ, loét miệng và phồng rộp môi.

Các triệu chứng khi da hoặc mắt tiếp xúc với các độc tố từ vi khuẩn lam bao gồm phát ban, ngứa hoặc nổi mụn nước, và viêm kết mạc (đau mắt đỏ). Điều quan trọng là bạn phải rửa sạch cơ thể bằng nước sạch ngay sau khi tiếp xúc với nước bị nhiễm khuẩn. Bạn nên rửa sạch ngay cả khi không có triệu chứng.

Khi vi khuẩn lam chết đi, các khí chúng tạo ra như hydro sunfua và metan có thể gây kích ứng đường hô hấp và các vấn đề về hít thở. Nếu bạn có bất kỳ triệu chứng nào được liệt kê ở trên và cho rằng những triệu chứng đó có thể là do tiếp xúc với vi khuẩn lam, hãy gặp chuyên gia chăm sóc sức khỏe của bạn.

Vật nuôi và gia súc tiếp xúc với vi khuẩn lam theo cách nào?

Các loại độc tố từ vi khuẩn lam có thể gây hại cho vật nuôi và gia súc nếu chúng tiếp xúc với nước bị nhiễm khuẩn. Chúng có thể bị tiếp xúc khi uống nước, lội nước, chơi đùa hoặc liếm lông trước khi được tắm rửa.

Tuyệt đối không cho vật nuôi hoặc gia súc uống nước hoặc xuống nước nếu nhìn thấy hiện tượng tảo nở hoa. Luôn đảm bảo bạn cung cấp nguồn nước uống an toàn.

Tôi có thể làm thế nào để ngăn ngừa bệnh do vi khuẩn lam gây ra?

Để ngăn ngừa bệnh do vi khuẩn lam gây ra:

- Làm theo hướng dẫn từ chính quyền địa phương, cơ quan y tế và các bộ ngành về nguồn nước nào an toàn để uống và khu vực nào an toàn để bơi lội
- Tuyệt đối không uống nước chưa qua xử lý từ hồ, ao hoặc vùng đất ngập nước. Việc đun sôi nước không loại bỏ được các loại độc tố mà vi khuẩn lam sản sinh ra khỏi nước và thậm chí có thể làm tăng nồng độ độc tố
- Tuyệt đối không pha sữa công thức cho trẻ sơ sinh bằng nước mà bạn nghi ngờ có chứa vi khuẩn lam
- Tuân thủ các khuyến cáo về việc bơi lội liên quan đến hiện tượng tảo lam nở hoa hoặc độc tố
- Tuyệt đối không lội, bơi hoặc tắm trong nước mà bạn nhìn thấy tảo nở hoa
- Tuyệt đối không nấu ăn, rửa chén bát hoặc giặt quần áo bằng nước có hoa tảo
- Tuyệt đối không để nước có hoa tảo tiếp xúc với các loại cây trồng dùng làm thực phẩm
- Tuyệt đối không ăn cá hoặc động vật có vỏ được đánh bắt từ vùng nước có hoa tảo
- Đeo găng tay cao su khi tắm cho vật nuôi đã tiếp xúc với vi khuẩn lam. Rửa tay thật kỹ bằng nước sạch sau khi tắm cho vật nuôi

Việc tiếp xúc với vi khuẩn lam không phải là rủi ro duy nhất liên quan đến việc uống nước chưa qua xử lý. Để biết thêm thông tin về nước uống an toàn, hãy truy cập HealthLinkBC File #49b Khử trùng nước uống.

Tôi nên liên hệ với ai về những vấn đề sức khỏe liên quan đến hiện tượng tảo nở hoa?

Nếu bạn có những lo ngại về sức khỏe liên quan đến nước uống hoặc các hoạt động vui chơi giải trí trong nước, hãy liên hệ với cơ quan y tế tại địa phương của bạn: www2.gov.bc.ca/gov/content/environment/air-land-water/water/water-quality/drinking-water-quality/health-authority-contacts.

Để biết thêm thông tin

- Algae Watch (Theo dõi Tảo) là một chương trình nâng cao hiểu biết nhằm giúp người dân phát hiện và nhận biết hiện tượng tảo nở hoa trong các hồ ở B.C. Tất cả người dân đều có thể truy cập chương trình tại www.gov.bc.ca/algaewatch và gửi hình ảnh và thông tin đến đội ngũ nhân viên của Algae Watch.
- Để biết thêm thông tin về vi khuẩn lam trong nước uống, hãy xem Hướng dẫn của Bộ Y tế Canada về chất lượng nước uống tại Canada: www.canada.ca/content/dam/canada/health-canada/migration/healthy-canadians/publications/healthy-living-vie-saine/water-cyanobacteria-cyanobacterie-eau/alt/water-cyanobacteria-cyanobacterie-eau-eng.pdf (PDF, 1.38 MB)
- Để biết thêm thông tin về vi khuẩn lam và chất lượng nước dùng trong các hoạt động vui chơi giải trí, hãy truy cập Hướng dẫn của Bộ Y tế Canada về chất lượng nước dùng trong các hoạt động vui chơi giải trí: www.canada.ca/content/dam/hc-sc/documents/services/publications/healthy-living/guidelines-canadian-recreational-water-quality-summary-document/guidelines-canadian-recreational-water-quality-summary-document.pdf (PDF, 766 KB)
- Để biết thêm thông tin về tác động của vi khuẩn lam đối với vật nuôi hoặc gia súc, hãy truy cập Quản lý Lưu vực Sông: Cẩm nang dành cho Nông nghiệp: https://a100.gov.bc.ca/pub/eirs/finishDownloadDocument.do?subdocumentId=4182 (PDF, 2.5 MB)